SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

2-son (5-jild)
2025

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V5I2Y2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasida xizmat koʻrsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat Gʻaybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), Oʻzbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Joʻrayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom oʻgʻli — yuridik fanlar boʻyicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqanddavlatuniversiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot boʻlimi psixologik xizmat boshligʻi.

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, Oʻzbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Poʻlatovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, Oʻzbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, Oʻzbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Boʻtayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, Oʻzbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Roʻyxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari boʻyicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar roʻyxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat roʻyxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyogʻoch koʻchasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bogʻlanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
5-jild, 2-son (Fevral, 2025). - 630 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna
SHARQSHUNOS A.L.KUNNING XIVA XONLIGI ARXIV HUJJATLARINI SAQLASH VA TADQIQ QILISHDAGI XIZMATLARI 13-19

Matyakubov Xamdam Xamidjanovich
MARKAZIY OSIYO SIVILIZATSIYALARI VA OROLBOʻYI HUDUDIDAGI MADANIYATLAR OʻRTASIDAGI OʻZARO TAʼSIR VA HAMKORLIK 20-24

Raximov Bektosh, Pirmamatov Ramziddin
TURKISTONDA JADIDLARNING TAʼLIM-TARBIYA TIZIMINI ISLOH QILISH BORASIDAGI HARAKATLARI TARIXIDAN 25-29

Хуррамова Саодат Хабибовна
ИЗУЧЕНИЕ ИСТОРИИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ РУССКИМИ УЧЕНЫМИ В СЕРЕДИНЕ XIX ВЕКА 30-37

Toʻychiyeva Dilnoza Ikrom qizi
ZOMIN TUMANINING XX ASRNING 80-YILLARIDAGI IJTIMOIY, IQTISODIY VA MADANIY HAYOTI 38-44

Elboyeva Shaxnoza
AYOLLARNING SIYOSIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR VA BU BORADA OʻZBEKISTON TAJRIBASI 45-50

Kanimkulov Olimjon, Xikmatova Oʻgʻiloy
TUZNING QADIMDAN HOZIRGI KUNGACHA BOʻLGAN TARIXI HAQIDA 51-54

Tojiev Alisher Sultannazirovich
MUSTAQILLIK YILLARIDA XORAZM VILOYATIDA TURIZM SOHASI UCHUN KADRLAR TAYYORLASH MASALASI 55-60

Bekbayev Bekjon
XX ASRNING BIRINCHI YARMIDA TOSHKENTDAGI QOZOQLAR TARIXIDAN 61-67

Salayev Umrbek Kadambayevich
JANUBIY OQCHADARYO HUDUDIDA KECHGAN ETNIK JARAYONLAR TARIXI SAHIFASIGA DOIR BAʼZI CHIZGILAR 68-71

Roʻziyeva Mashxura Abdimuminovna
LOʻLILAR IJTIMOIY HAYOTINING OʻZIGA XOS XUSUSIYATLARI 72-78

Turdiyeva Mohinur Ilhomjon qizi
ICHKI SAVDO QOʻQON XONLIGI IQTISODIY TARAQQIYOTINING MUHIM OMILLARIDAN BIRI (1701-1876) 79-84

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Kazakov Olim Sabirovich
XIZMATLAR SOHASIDA BOSHQARUVNING YETAKCHILIK KONSEPSIYALARIDAN FOYDALANISH 85-89

Исламутдинова Дина Файзрахмановна
РАЗВИТИЕ ЭКСПОРТА В АГРОПРОМЫШЛЕННОМ КОМПЛЕКСЕ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 90-98

Alikulov Mehmonali Salahiddin o‘g‘li
QISHLOQ XO‘JALIGIGA INVESTITSIYALARNI KENG JALB QILISHDA QISHLOQ XO‘JALIGIGA YO‘NALTIRILGANLIK INDEKSINING AHAMIYATI 99-106

Omonov Akrom, Ruziyev Baxtiyor
O‘ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI AKTIVLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI 107-113

Tangirov Abduxolik, Nurmanov Sherzod
CHO‘L-YAYLOVLARI EKOLOGIK HOLATI VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LARI 114-121

Aliyarov Olim Abdug‘aparovich
MULKIY SOLIQQA TORTISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI 122-132

Komilov Bakhtiyorjon
UNLOCKING THE POTENTIAL OF E-COMMERCE LOGISTICS IN CENTRAL ASIA 133-144

Djumanov Saitmurod Alibekovich
MAHSULOT TANNARXIGA KIRITILADIGAN XARAJATLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 145-150

Yariyev Sherzod Shukurjanovich
DAVLAT SEKTORIDA AUDITNI RAQAMLASHTIRISH MASALALARI 151-155

Matkarimov Feruz Bekturdiyevich
MINTAQADA TO‘QIMACHILIK SANOATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH 156-160

Xaydarova Durdona, To‘xtayeva Moxinur
DAVLAT BUDJET DAROMADLARI TUSHUMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 161-166

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Yusubov Jaloliddin Kadamovich
ABU NASR FOROBIYNING MA’NAVIY-AXLOQIY IDEALLARI VA ULARNING ZAMONAVIY IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR RIVOJIDAGI AHAMIYATI 167-175

Nosirxo‘jayeva Gulnora Abduqahhorovna
FOROBIY ASARLARIDA ADOLAT VA MA’NAVIY YUKSALISH MUAMMOLARI 176-179

Xoliqov Yunus Ortiqovich
BAG‘RIKENGLIK VA MILLATLARARO MADANIYAT — JAMIYAT TARAQQIYOTINING ASOSI 180-184

Berdaliyeva Sevara
ANALYSIS OF VIEWS ON THE ORDERING OF SOCIAL LIFE IN THE WORK OF YUSUF KHOS KHAJIB “KUTADGU BILIG” 185-191

Parpiyev Muhammadjon Tolibovich
SHARQ RENNESANSI KELIB CHIQISHINING IJTIMOIY-FALSAFIY OMILLARI 192-197

Yarashova Mohlaroyim Shuxrat qizi
IBN ARABIY “VAHDATUL VUJUD” TA’LIMOTINING FALSAFIY ASOSLARI VA AHAMIYATI 198-202

Ulug'murodov Elyor Saydulloevich
ISLOM GNOSEOLOGIYASIDA RATSIONALIZM MUAMMOSI 203-206

Rasulov Azizxon Mukhamadqodirovich
AXBOROT MAKONIDAGI TRANSFORMATSIYALASHUVNING DIALEKTIK MAZMUNI 207-213

Xasanov Boburjon Xakimovich
EKSTREMISTIK FAOLIYATNING KELIB CHIQISH TARIXI VA TUSHUNCHALARI 214-219

Shokirov Mubin Rustamovich
MILLIY O'ZLIKKA SADOQAT – UMRBOQIY QADRIYAT 220-225

Ismoilov Maxammadixon
HOZIRGI ZAMON EKOLOGIK MANZARASIDA DESTRUKTIV VA KONSTRUKTIV MUNOSABATLAR DIALEKTIKASI 226-230

Shokirov Murod Rustamovich
YANGI O'ZBEKISTONDA QADRIYATLARNING QAYTA TIKLANISHI 231-234

Hamroyev Saidjon Sanoyevich
YANGI O'ZBEKISTON STRATEGIYASIDA IJTIMOIY ADOLATNING BARQAROR TARAQQIYOTNI TA'MINLASH ASOSI SIFATIDAGI O'RNI 235-239

Sharopov O'lmasbek Shuhrat o'g'li
ZAMONAVIY OILADA BOLA TARBIYASINING ASOSIY OMILLARI (TARBIYA JARAYONIDA OTA-ONANING ROLI) 240-243

Ulug'ov Jasur Nasirdinovich
INSON KAMOLOTI: ISLOMIY QADRIYATLAR VA ULARNING IJTIMOIY HAYOTGA TA'SIRI 244-249

Qodiraliyev Abror Tojimurot o'g'li
BOSHQARUVCHILIK FAOLIYATI SHARQ MUTAFAKKIRLARI QARASHLARI MISOLIDA 250-253

Ibragimov Kudrat
XALQARO MUNOSABATLAR TIZIMIDA MARKAZIY OSIYONING YANGI MUSTAQIL DAVLATLARI 254-260

Oripov Axmadjon Muxammadjonovich
VATANPARVARLIK TUSHUNCHASI SHAKLLARINING IJTIMOIY-FALSAFIY TALQINI 261-267

Ibragimova Zulayxo Karimbayevna
RAHBAR AXLOQIY-ESTETIK KAMOLOTINING SHAKLLANISH JARAYONLARI VA ASOSIY KOMPONENTLARI 268-274

Abdullayev A'zam Abdiyevich
YOSHLARDA IJTIMOIY-IQTISODIY FAOLLIGI DIALEKTIKASI VA UNING AYRIM XUSUSIYATLARI 275-281

Ochilov Azimjon Tuxtamishovich
IJTIMOIY QADRIYATLARNING DEFORMATSIYASI VA KORRUPSIYANING TARQALISHI 282-285

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Raxmanova Sarvinoz Alisherovna
SABR VA CHIDAMGA OID FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING SEMANTIK TAHLILI (INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARI MISOLIDA) 286-289

Kaxarova Iroda Sidikovna
MODAL SO‘ZLARDA SHARTLILIK VA TIPOLOGIK OMIL: SEMANTIK TURLANISH 290-296

Babadjanova Nazokat Davronbekovna
“YUSUF VA ZULAYHO” DOSTONINING XALQ VARIANTLARI TAHLILI 297-302

Sayidova Shakhrizoda Nasrulloyevna
RELIGIOUS VIEWS OF THE CHARACTER OF AMIR TEMUR IN MUHAMMAD ALI'S WORK “ULUG‘ SALTANAT” 303-308

Hatamova Kamola Toshmurod qizi
TIJORAT HUJJATLARI TILIDA TERMINOLOGIK LEKSIKA 309-316

Ibodullayeva Dinora Bahramjanovna
TERMINOLOGIYANING O‘ZBEK VA XORIJIY TILSHUNOSLAR TOMONIDAN O‘RGANILISHI 317-321

Otajonova Dildor Baxtiyarovna
SUD JARAYONIDA OLIB BORILADIGAN NUTQ FAOLIYATI MAHSULOTLARINING SUD-TIBBIY VA LINGVISTIK EKSPERTIZA TEKSHIRUVI 322-326

Khasanov Mahmud Abdurakhmanovich
PHONOLOGICAL AND MORPHOLOGICAL INTERACTIONS AMONG THE LANGUAGES 327-331

Xoshimova Oydina Shuxrat qizi
OLAMNING LISONIY MANZARASIDA NOMINATSIYANING O‘RNI VA RANGLAR IFODASI 332-338

Babayeva Iroda
THE CHARACTERISTICS OF NEWSPAPER HEADLINES IN TERMS OF THEIR STRUCTURE AND MEANING 339-342

Fozilov Odil Yuldashevich
USE OF LOGICAL AND FIGURATIVE PERIPHRASES IN MODERN UZBEK LANGUAGE........ 343-346

Raxmonova Dildora Mirzakarimovna
JADID DRAMALARIDA ISLOM MADANIYATI VA MILLAT TANAZZULI MASALALARI TALQINI (ABDULLA QODIRIYNING “BAXTSIZ KUYOV” DRAMASI MISOLIDA) 347-351

Mamataliyeva Navbahor Xujamberdiyevna
TEZ AYTISHLARNING SINTAKTIK TUZILISH JIHATDAN TAHLILI 352-357

Xamidova Sayyora Nurmatovna
KATEGORIYA SIFATIDA SHAKLLANGAN MODALLIK TURLARINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 358-363

Mengboyev Azizbek Alijon o‘g‘li
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI MILLIY BAYRAM NOMLARINING CHOG‘ISHTIRMA TADQIQI 364-368

Hayitova Shohida Erkin qizi
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI OTA KONSEPTINING CHOG‘ISHTIRMA TAHLILI 369-373

Xolboyeva Iroda Shuxrat qizi
SOMATIK KOMPONENTLI PROVERBIAL FRAZEOLOGIZMLARDA EKVIVALENTLIK MASALASI 374-378

Saparniyazov Omirbek Nukusbayevich
MARK TVEN VA MUQIMIY ASARLARINI QIYOSIY O‘RGANISH: ADABIY UMUMIYLIK VA USLUBIY O‘ZIGA XOSLIGI 379-385

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Мухитдинова Фирюза
КЛЮЧЕВЫЕ ПРИОРИТЕТЫ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА 386-393

Uzakova Go‘zal Sharipovna
HUDUDLARNI ZONALASHTIRISHNING HUQUQIY MASALALARI 394-403

Tulaganova Gulchexra, Nurilloyev Shavkat
INSON QADRINI YUKSALTIRISH VA ERKIN FUQAROLIK JAMIYATINI YANADA RIVOJLANTIRISH 404-414

Yakubova Iroda Bahramovna
MUALLIFLIK SHARTNOMASINING MAZMUNI, TUZILISHI VA UNING ASOSIY SHARTLARI 415-419

Obidov Tolibjon Avezxanovich
JINOIY SUD ISHLARINI YURITISH SOHASIDAGI O‘ZARO HAMKORLIK MASALALARI 420-425

Tuxtashev Sherzod Azimovich
JINOYAT ISHINI TO‘XTATIB TURISHNING JABRLANUVCHI VA AYBLANUVCHI UCHUN HUQUQIY OQIBATLARI 426-430

Maxamatov Maxmud Maxamataminovich
INSON HUQUQLARINI XALQARO ORGANLARDA HIMOYA QILISH MASALALARI 431-436

Rahmatov Elyor Jumaboyevich
BOJXONA MA’MURIYATCHILIGINI ISLOH QILISHDA BOJXONA ORGANLARINING DAVLAT IQTISODIY VA HUQUQIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA ISHTIROKI 437-441

Jumaniyozova Dilfuza Kamolovna
IJTIMOIY XAVF GURUHIGA KIRUVCHI YOSHLAR MUAMMOLARI YECHIMI: XORIJ TAJRIBASI 442-447

Shermatov Nuriddin
RAQAMLI ERADA SUN’IY INTELLEKT (AI) VA ADDITIV (3D PRINTING) TEXNOLOGIYALARI INTELLEKTUAL MULK HUQUQINING OBYEKTI SIFATIDA 448-455

Juraeva Asal
EXECUTION OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRAL AWARDS 456-461

Собиров Саидбек Махмудович
ДОКТРИНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ВОПРОСЫ СУДЕБНОГО ПРИМЕНЕНИЯ И ТОЛКОВАНИЯ ОТДЕЛЬНЫХ НОРМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О НЕПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ 462-467

Nurbayev Muzaffar Erkinovich
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATI INSTITUTINING NAZARIY-HUQUQIY DOKTRINASINI TAKOMILLASHTIRISH 468-478

Qudratillayev Jaxongir Zokirjon oʻgʻli
INTERNETDAN FOYDALANISH HUQUQINING KONSTITUTSIYAVIY HUQUQIY ASOSLARI: INTERNET TUSHUNCHASI 479-485

Xabibullayev Azizillo Lutfullo oʻgʻli
SUN'IY INTELLEKT VA INTELLEKTUAL MULK HUQUQI OʻRTASIDAGI MUNOSABATLAR VA HUQUQIY MUAMMOLAR 486-491

Toʻxtayev Oʻktamjon Zarifjon oʻgʻli
MURAKKAB ASHYOLARNING OʻZIGA XOS BELGILARI, ULARNING HUQUQIY VA FALSAFIY MOHIYATI 492-500

Yusupov Oʻktamboy
KORRUPSIYAVIY BITIM HAQIQIY EMASLIGINING FUQAROLIK-HUQUQIY OQIBATLARI 501-509

Murodxonov Muhammadnur
XALQARO HUQUQNING TADRIJIY RIVOJLANISHIDA FUNDAMENTAL ASARLARNING OʻRNI 510-518

Ёкубов Шухратжон, Эргашева Муниса
МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ МЕДИЦИНСКОГО ПРАВА В УЗБЕКИСТАНЕ: БАЛАНС МЕЖДУ МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ И НАЦИОНАЛЬНЫМИ ОСОБЕННОСТЯМИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ 519-523

Qudratillayev Xazratali Zokirjon oʻgʻli
JINOIY FAOLIYATDAN OLINGAN DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISHNI TERGOV QILISH SOHASIDA XORIJIY DAVLATLAR VAKOLATLI ORGANLARI BILAN HAMKORLIK MASALALARI 524-530

Umarov Abbosjon Asliddin oʻgʻli
SUGʻURTA INSTITUTINING NAZARIY-HUQUQIY TAVSIFI 531-536

Хайдарова Хилола Анваровна
ПРАВО НА ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ КАК СУБЪЕКТИВНОЕ ПРАВО ЛИЦ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ 537-542

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Ibraximov Sanjar Urunbayevich
AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA SPORTCHILARNING INDIVIDUAL XUSUSIYATLARI BILAN ZIDDIYATLI VAZIYATLARDAGI XULQ-ATVOR STRATEGIYALARI OʻRTASIDAGI OʻZARO BOGʻLIQLIGI 543-547

Karimov Akramjon Zaynobidinovich
RAQAMLI TRANSFORMATSIYALAR SHAROITIDA YOSHLARNING AXBOROT XAVFSIZLIGI MADANIYATI VA MEDIAIMMUNITETINI TA'LIM JARAYONLARI ORQALI SHAKLLANTIRISH MASALALARI 548-554

Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich
7-9 YOSHLI OʻQUVCHILARNING HARAKAT SIFATLARINI HARAKATLI OʻYINLAR VOSITALARI ORQALI RIVOJLANTIRISH 555-561

Karimov Qayum Mamashayevich
KOMPYUTERLI MATEMATIKA TIZIMLARINI OʻQITISHDA TARMOQ TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH 562-569

Xojimirzayeva Shaxnoza Shokir qizi
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH JARAYONI 570-576

Qodirov Azamat Muxriddinovich
IXTISOSLASHTIRILGAN MAKTABLAR YUQORI SINF O'QUVCHILARINING INGLIZ TILI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA MATN O'QISH MALAKASI VA KOMMUNIKATIV YO'NALGAN O'QISH MASHQLARINING AHAMIYATI XUSUSIDA 577-582

Тлеумуратова Абадан Бекбановна
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К РАЗВИТИЮ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ 583-585

Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich
TALABALAR TA'LIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR 586-592

Mamaziyayev Oblaberdi
OLIY TA'LIMNING NEMIS TILI DARSLARIDA GRAMMATIK TARJIMA METODIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI 593-598

Isoqov Murod Madaminjonovich
YOSHLAR JAMOAT TASHKILOTLARIDA IJTIMOIY KAPITALNI SHAKLLANTIRISHNING ILG'OR XORIJIY MODELLARI 599-605

Nasriddinova Hulkar Komiljonovna
BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKANI O'QITISHNING HOZIRGI HOLATI 606-610

Allayeva Hafiza Rustam qizi
BOSHLANG'ICH SINFDA O'QITISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH USULLARI 611-614

Raxmonberdiyeva Oygul Rayimjonovna
AKADEMIK QALAMTASVIR MASHG'ULOTLARIDA TALABALARGA INSON PORTRETINI ISHLASH METODIKASI 615-621

Xo'jaqulov Ro'zibek Ilhomjon o'g'li
BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARIDA KASBIY KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHDA RANGTASVIR FANINING AHAMIYATI 622-625

Elova Sitora Axmatkulovna
QISQA MASOFALARGA YUGURUVCHILARNI TEXNIK TAYYORGARLIGINI SHAKLLANISH DARAJASI 626-629

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 5 | Issue 2 | 2025
ISSN Online: 2181-1342

Received: 25 January 2025
Accepted: 1 February 2025
Published: 10 Feburary 2025

Article / Original Paper

RESTORATION OF VALUES IN THE NEW UZBEKISTAN

Shokirov Murod Rustamovich
Head teacher of the Department of Law and Social and Humanitarian Sciences,
Bukhara Academic Lyceum of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan

Abstract. The article explores the restoration of values in New Uzbekistan, focusing on the changes in the system of values that play a crucial role in the development of society. It analyzes values from various aspects, including their natural, cultural, moral, economic, and political dimensions. The article highlights efforts to prioritize human dignity and rights, strengthen the moral and social foundations of society, and improve the system of science and education. The connection between values and society, the importance of economic and political freedoms, and the preservation of national identity are also discussed.

Keywords: values, human dignity, morality, economic freedom, political freedom, New Uzbekistan, science, education system, society development, national character.

YANGI O'ZBEKISTONDA QADRIYATLARNING QAYTA TIKLANISHI

Shokirov Murod Rustamovich,
O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Buxoro akademik litseyi,
Huquqiy va ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi bosh o'qituvchisi

Annotatsiya. Yangi O'zbekistonda qadriyatlarning qayta tiklanishi, jamiyatning rivojlanishida muhim o'rin tutadigan qadriyatlar tizimining o'zgarishlarini o'rganadi. Ushbu maqolada qadriyatlar turli jihatdan tahlil qilingan bo'lib, ularning tabiatdan tortib madaniy, ma'naviy, iqtisodiy va siyosiy qadriyatlar bilan bog'liq o'zgarishlari yoritilgan. Yangi O'zbekistonda inson qadri va uning huquqlari ustuvorligini ta'minlash, ayniqsa, jamiyatning ma'naviy-ijtimoiy asoslarini mustahkamlash va ilm-fan, ta'lim tizimini takomillashtirishga yo'naltirilgan sa'y-harakatlar tahlil etilgan. Shuningdek, qadriyatlar va jamiyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, iqtisodiy va siyosiy erkinliklar, milliy o'zlikni saqlashning muhimligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: qadriyatlar, inson qadri, ma'naviyat, iqtisodiy erkinlik, siyosiy erkinlik, Yangi O'zbekiston, ilm-fan, ta'lim tizimi, jamiyat rivoji, milliy xarakteri.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I2Y2025N35

Har qanday jamiyatning kelib chiqishi, o'zgarishi va rivojlanishida qadriyatlar asos sifatida xizmat qiladi. Qadriyatlarning paydo bo'lishi va rivojlanishi shu davr mutafakkirlarning ijodi, faoliyati va ularning olamga bo'lgan munosabati tufayli amalga oshadi. Qadriyatlar inson tomonidan erishilgan va orzu qilingan yutuqlarning majmuidan iborat. Shu jihatdan ular, avvalo, tabiiy, moddiy, madaniy-ma'naviy, ijtimoiy-siyosiy qadriyatlarga ajratiladi[4.177]. Tabiiy qadriyatlar deganda insonni o'rab turgan, uning hayoti uchun muhim o'rin tutadigan, uning kelajagini belgilaydigan narsalar: yer, suv, havo, o'rmon, o'simlik va hayvonlar tushuniladi.

Shuningdek, ijtimoiy-siyosiy qadriyat sifatida insonlarning erkinligi, tengligi, birodarlik kabilarni ko'rsatish mumkin. Moddiy qadriyatlar deganda inson qo'li bilan yaratilgan moddiy boyliklar, zavod, fabrika, asbob-uskunalar, turar joy, mol-mulk, noz-ne'matlar, madaniy-

ma’rifiy qadriyatlar, ilmiy-texnikaviy imkoniyatlar, maorif, ta’lim-tarbiya, tibbiy xizmat, milliy meros, til, adabiyot, san’at, tarixiy obidalar tushuniladi[8.121].

Tabiiy va ijtimoiy qadriyatlar o‘zaro bog‘liq bo‘lib, tabiiy narsa va hodisalar ijtimoiy hodisalarning sababi hisoblanadi. Jamiyat hayoti uchun asosiy omil sifatida tabiiy qadriyatlar muhim rol o‘ynaydi. Barcha ma’naviy hodisalar ularning zaminida kelib chiqadi. O‘z navbatida ma’naviy qadriyatlar ham iqtisodiy hayot hodisalariga aks ta’sir ko‘rsatib uning rivojlanishiga sabab bo‘ladi. Jamiyatda moddiy ne’matlar ishlab chiqarishning zarurligi va samarali tashkil etilganligi mahsulotlarning sifati va miqdori oshishiga sabab bo‘ladi[1.57]. Bu esa o‘z navbatida jamiyatning ma’naviy kamol topishi uchun asos bo‘ladi. Jamiyatda ilm-fanning rivojlanishi tufayli moddiy ishlab chiqarish rivojlanadi va aholining farovonligiga sabab bo‘ladi. Shu tarzda moddiy va ma’naviy qadriyatlar biri ikkinchisiga ta’sir qiladi, rivojlantiradi va bir-birini to‘ldirib boradi. Ijtimoiy munosabatlarning strukturasida ham uni rivojlantirishda ham inson asosiy omil sifatida xizmat qiladi. Aslida insonning o‘zi ham eng oliy qadriyatdir. Uning oliy qadriyat ekanligi o‘zida ham tabiiy, ham ijtimoiy hodisalarni birgalikda ifodalashida, va ularning doimiy o‘zaro ta’sir etishida ko‘rinadi.

Jamiyat ham iqtisodiy, ham ma’naviy jihatlarning birligi sifatida tuzumning moddiy ne’matlar ishlab chiqarish usulidan kelib chiqadi. Ishlab chiqarish usuli o‘zgarishi bilan ishlab chiqarish munosabatlari ham o‘zgaradi. Qachonki jamiyatda ishlab chiqarish usuli ishlab chiqarish munosabatlari xarakteriga mos kelmay qolsa shu holda qadriyatlar ham, qadriyatlarga bo‘lgan munosabat ham o‘zgarib ketadi. Shu boisdan bir jamiyat uchun qadriyat hisoblangan voqea va hodisalar boshqa jamiyat uchun qadriyat hisoblanmay qoladi. Buni xususiy mulkchilikka ta’qib qo‘yilgan jamiyatlarda, ayniqsa, sobiq sotsialistik tuzumda aniq ko‘rish mumkin. Xususiy mulkka ega bo‘lmagan inson hech qachon o‘z erkini ham, qadr-qimmatining ham haqiqiy egasi bo‘la olmaydi. Qadriyatlarga qo‘shilib insoning o‘zi ham beqadr bo‘lib qoladi. Sobiq sotsialistik tuzumda qat’iy tarzda siyosiy ta’qiblar bilan belgilab qo‘yilgan iqtisodiy ishlab chiqarish insonning iqtisodiy erkinligiga ham, huquqiy erkinligiga ham, axloqiy erkinligiga ham, keng ma’noda, dunyoqarashining erkin bo‘lishiga ham salbiy ta’sir ko‘rsatdi[7.232]. Insonning qadr-qimmati pasayib ketdi. U xuddi mashina kabi buyruq bajaruvchi, ishlab chiqaruvchi kuchga aylanib qoldi. Ilm-fan yutuqlarini ishlab chiqarishga tatbiq etilishi ham uni erkin qila olmadi. Jamiyatda qo‘l boshqaruvi tarzidagi rahbarlik ishlab chiqaruvchi insonning erkin bo‘lishiga yo‘l qo‘ymadi. Shu tarzda insonning o‘zi ham xuddi o‘zi ishlatayotgan mashina kabi buyruq asosida ishlaydigan mexanizmga aylanib qoldi.

Quldorlik jamiyatida insonning asosiy erkinligi quldorning erkinligidan iborat edi. Uning gapi gap, buyrug‘i buyruq edi. Shu asosida *og‘zi qiyshiq bo‘lsa ham boyning o‘g‘li gapirsin* degan maqol ham kelib chiqdi. Quldorlik jamiyatida qullar na saylash, na saylanish huquqiga ega edi. Feodal jamiyatga o‘tishi bilan go‘yo insonga erkinlik berishgandek bo‘lib ko‘rindi. Lekin bu erkinlik ham juda ham cheklangan erkinlik edi. Uni urish, so‘kish, tahqirlash mumkin va faqat o‘lim hukmigagina chek qo‘yildi.

Kapitalistik jamiyatning asosiy erkinligi insonda emas, pul munosabatlarida edi. Unda pul qancha erkin bo‘lsa, inson ishlab chiqaruvchi kuch sifatida shuncha tobe edi. Ishchi ishlab chiqaruvchi mashina sifatida ekspluatatsiya qilinar, hosil bo‘lgan daromadning asosiy, deyarli 80 foizi mulk egalari tomonidan o‘zlashtirilar edi. Insonga erkinlik berish uchun jamiyatning siyosiy-iqtisodiy asoslarini tashkil qiluvchi qonunlarni o‘zgartirish kerak edi[3.87]. Aslini

olganda xalq manfaatiga qarshi boʻlib qolgan ana shu qonunlarni oʻzgartirish bilangina insonni hamma jihatdan erkinligini taʼminlash mumkin edi.

Bunday ish yuritish uslubi ayniqsa, yagona ijtimoiy mulkchilikka asoslangan tuzum boʻlgan sotsializmda yanada rivojlantirildi. Kapitalizmda xususiy mulkchilik bor edi, lekin sotsialistik tuzumda unga mutlaqo chek qoʻyildi. Undagi mulkchilik davlat mulkchiligi va kolxoz-kooperativ asosida tashkil qilingan mulkchilik edi. Mulkni boshqarish markazdan turib, kommunistik partiyaning qoʻli bilan amalga oshirilar edi. Bunda asl maʼnodagi raqobat muhiti yoʻq edi. Raqobatning yoʻqligi mahsulot sifatining yuqori darajada boʻlishiga ham yoʻl bermadi. Ishlab chiqaruvchilar jamiyat oldidagi, jamiyat esa oʻzining ishlab chiqaruvchilar oldidagi masʼuliyatini yetarli tarzda anglab yetmadi. Bunday kamchiliklarni bartaraf etishning yagona yoʻli birinchidan, ishlab chiqaruvchilarga yetarlicha erkinlik berish, ikkinchidan, ularning iqtisodiy taʼminotini hayotiy ehtiyojlar talablariga mos qilib qoʻyish edi.

Sharqda qadriyatlarga munosabat islom dini talablariga muvofiq holda tashkil etilgan edi. Tabiatni asrab-avaylash, ishlab chiqarilgan mahsulotlardan oqilona foydalanish, ilm-fanni rivojlantirish, insonni aziz va mukarram mavjudot sifatida qadrlash, insonning hayotini asrab-avaylash, ijtimoiy adolat, qonun ustuvorligi kabilar islom dinining muqaddas qadriyatlari edi[1.72]. Din ularning sogʻlom saqlanishini qatʼiy nazorat qilar edi. Shu munosabat bilan ilm-fanga va ishlab chiqarishga katta eʼtibor berildi. Mulkning xususiy ekanligi katta-katta mulkdorlarning kelib chiqishiga ham sabab boʻldi. Ijtimoiy adolat talablari axloqiy tamoyillar bilan mustahkamlanganligi uchun mulkdorlar kambagʻalga yordam qoʻlini choʻzadigan, xayr-ehson hisobiga jamiyat uchun xizmat qiladigan mulklar kelib chiqishiga ham sabab boʻldi. Bu davrda barcha qadriyatlarning himoyachisi va rivojlantiruvchisi din edi. Ayniqsa Sharq mamlakatlarida qadriyatlarning rivojlanishiga islom dini kuchli taʼsir koʻrsatdi[7.232]. Unda inson asosiy qadriyat sifatida, uning vazifasi hayotdan bahramand boʻlish, uni asrab avaylash, ilm-fanni rivojlantirish, komil insonni tarbiyalash deb belgilandi. Dinda tabiatni asrashga ham katta eʼtibor qaratildi. Buni misrliklarning ibtidoiy falsafiy qarashlarida, bashariyatning qadim tamaddun markazlaridan boʻlgan Hind xalqlari falsafasida koʻrish mumkin. Bularni “Ramayana”, “Mahabxarata”, “Kural”, “Megatuta”, “Regxuvensha”, “Kumarasambxava”, “Dashakumacharita”, “Panchatatra”, “Kalila va Dimna” kabi mashhur asarlarda koʻrishimiz mumkin. Hindistonda eramizdan oldingi birinchi ming yilliklardagi taʼlimotlar oʻz aksini topgan “Veda” diniy toʻplami eʼtiborga loyiqdir [1.137]. Unda borliq, fazo, vaqt, dunyoning paydo boʻlishi, inson hayotining tabiiy asoslari, tabiat va jamiyat orasidagi aloqadorlik, ilohiy kuchlar haqida fikr yuritilgan edi.

Qadriyatlar insonning psixologiyasida oʻz aksini topadi. Milliy psixologiya esa har millat vakilining milliy his-tuygʻulari, xatti-harakatlari, ruhiy kechinmalari kabi munosabatlarda ifodalanadi. Oʻzbek xalqining milliy xarakteriga mehnatsevarlik, erksevarlik, vatanparvarlik, insonparvarlik, sabr-toqat, kabi xususiyatlar xosdir. Milliy xarakter tugʻma ham, oʻzgarmas narsa ham emas. Psixologiya bilan birga ijtimoiy mafkura ham milliy xarakterni oʻzida namoyon etadi. U muayyan elat, xalq, millat va sotsial guruhlarning, sinflarning axloqiy, diniy, siyosiy, huquqiy, estetik qarashlarining yigʻindisidir[5.111]. Mafkura har qancha jozibali boʻlmasin, agar u ommaning ijtimoiy-siyosiy tajribasi bilan qoʻshilib ketmasa yaxlit va faol dunyoqarashni shakllantira olmaydi. Qadriyatlar asosida milliy ong va milliy psixologiya shakllanadi.

Oʻzbekiston mustaqillikni qoʻlga kiritganidan keyin qadriyatlarga boʻlgan munosabatda ham keskin oʻzgarishlar sodir boʻldi. Buning zamini birinchidan, siyosiy mustaqillik boʻlsa,

ikkinchidan, iqtisodiy mustaqillikdir. Yangi sharoitda mustaqillikning ma'naviy-iqtisodiy zaminlarini himoya qilish va rivojlantirishni qo'llovchi qonunlar qabul qilindi. Ular O'zbekiston konstitutsiyasida mustahkamlab qo'yildi.

"Biz barpo etayotgan Yangi O'zbekiston uchun, – deydi Sh.Mirziyoyev, – inson qadri va xalq manfaati hamma narsadan ustundir. Shu bois inson qadrini yuksaltirish haqiqatda davlat hokimiyati organlarining konstitutsiyaviy burchi va ustuvor vazifasi bo'lmog'i shart"[2.23]. Bu borada keyingi yillarda bir qator o'zgarishlar qilindi.

Sh.M. Mirziyoyevning aytishicha "O'zbekistonda mustaqil va kuchli davlat qurishdan asosiy maqsad inson, uning huquq va erkinliklari oliy qadriyat hisoblanadigan va hurmat qilinadigan adolatli jamiyat barpo etishdir"[2.65].

Bu, avvalambor, ta'lim va ma'rifat tizimini takomillashtirish, mamlakatimiz kelajagi bo'lgan yoshlarni zamonaviy bilim olishga yo'naltirish, barkamol shaxsni tarbiyalash bilan bog'liq ekanini biz yaxshi anglaymiz. Bu borada amalga oshirilishi lozim bo'lgan asosiy ishlar maktab: maorif sistemasida o'qitishning yangi dasturlarini ishlab chiqish, zamon talabiga muvofiq keladigan darsliklar yaratish, o'rta va oliy bilim yurtlarida o'qituvchilar saviyasini oshirish, ularni malaka oshirish kurslarida qayta tayyorlash, maktablarni ta'lim jarayoni uchun zarur bo'lgan texnik vositalar bilan ta'minlash, darslarning sifati va samaradorligini oshirish, tarix darslari o'qitish saviyasini oshirish zarur.

Xulosa. Qadriyatlarning mazmuni, mohiyatini aniqlab olgan holda unga ta'rif berish kerak. Bugungi kundagi falsafiy adabiyotlarda qadriyatlarning ta'rifida noaniqlik, ularni sistemaga solishda kamchiliklar mavjud. Shuni hisobga olgan holda hayotda qadriyatlarning iqtisodiy-tarbiyaviy ahamiyatini oshirish kerak. Bu kamchiliklar ko'pincha sobiq tuzum davrida olib borilgan siyosatga borib taqaladi. Ularni bartaraf qilish uchun jamiyatga ham iqtisodiy, ham siyosiy, ham ma'naviy erkinliklar berish kerak. Yangi O'zbekistonning har tomonlama rivojlanishi moddiy va ma'naviy soha ishlab chiqaruvchilarining erkinligiga bog'liq.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Абу Райҳон Беруний. Танланган асарлар. 11 том. Тошкент, "Фан" нашриёти, 1965. 106-бет..
2. Shavkat Mirziyoyev Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. "O'zbekiston", Toshkent-2023, 481-bet.
3. Ғарб фалсафаси. Назаров Қ. таҳрири остида. - Тошкент: Шарқ, 2005. - Б. 276.
4. Эркаев А. Маънавиятшунослик. Ж.2.- Тошкент: Маънавият, 2018. 458-бет
5. Shokirov M.R. Yangicha tarixiy tafakkur madaniyatini shakllantirishning mantiqiy asoslari // Falsafa va huquq. - Toshkent, 2021. - 3. - 110-113-b (09.00.00; 15).
6. Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida. O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 05.07.2021 yildagi O'RQ-699-son. https://lex.uz/docs/5491534.
7. Jo'rayev N. Tarix - inson, zamon va makon falsafasi. // "O'zbekistonda xorijiy tillar" ilmiy metodik elektron jurnal.[1]3. 2017. - B. 233.
8. Чориев А. Инсон фалсафаси. Мустақил шахс. Иккинчи китоб.- Тошкент: Чинор, 2002. 220-бет

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).